

Cais am achrediad fel sylwedydd etholiadol ar gyfer unigolion

Cais yw'r ffurflen hon i alluogi unigolyn i fod yn sylwedydd etholiadol unigol. Galluogir y Comisiwn i achredu sylwedyddion etholiadol o dan Adran 6C Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000.

Gall unrhyw un dros 16 oed wneud cais am achrediad. Rhaid i bob unigolyn lenwi ei ffurflen ei hun.

Y gofynion ar gyfer achrediad

Rhaid i bob ymgeisydd lenwi ffurflen gais. Rhaid hefyd anfon ffotograff digidol o'r ymgeisydd gyda'r ffurflen i'w ddefnyddio ar fathodyn adnabod. Wrth wneud y cais bydd angen i'r ymgeiswyr hefyd anfon adnabyddiaeth ffotograffig ategol at y Comisiwn a fydd yn cadarnhau enw ac oedran; dylid arwyddo'r rhain gan awdurdod addas o'r llywodraeth. Gall y Comisiwn gynghori ar ba dulliau adnabod fydd yn addas. Dewis arall yw dangos y dulliau adnabod hyn yn un o Swyddfeydd dynodedig y Comisiwn er mwyn eu gwirio.

Prosesu

Bydd y Comisiwn yn derbyn ceisiadau yn ein swyddfeydd yn Belfast, Caerdydd, Caeredin a Llundain yn ystod oriau busnes arferol, neu drwy'r post. Hysbysir yr ymgeiswyr yn ysgrifenedig o benderfyniad y Comisiwn i dderbyn neu wrthod cais a rhoddir rhesymau dros unrhyw benderfyniad i wrthod cais. Ni fydd yr achrediad yn dod i rym hyd at dri diwrnod ar ôl ei ganiatáu a phryd hynny y bydd enw'r sylwedydd yn ymddangos ar gofrestr y sylwedyddion achrededig.

Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983

Mae gofynion Adran 66 Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 yn cynorthwyo i gynnal cyfrinachedd y bleidlais. Maent yn berthnasol i'r holl sylwedyddion mewn gorsafoedd pleidleisio, wrth ddosbarthu a derbyn papurau pleidleisio drwy'r post a'r cyfrif. Ailgynhyrchir Adran 66 isod yn llawn, er defnydd y sylwedyddion.

Gofyniad cyfrinachedd

66. – (1) Bydd yr unigolion a ganlyn -

- (a) pob Swyddog Canlyniadau a phob Swyddog Llywyddu neu'r clerc sy'n mynychu gorsaf bleidleisio,
- (b) pob ymgeisydd neu asiant etholiad neu asiant pleidleisio sy'n mynychu hefyd,
- (c) pob person sy'n mynychu yng nghyswllt unrhyw un o Adrannau 6A i 6D, Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000,

yn cadw ac yn cynorthwyo i gadw cyfrinachedd y bleidlais ac ni fyddant, ac eithrio unrhyw ddiben a awdurdodir gan y gyfraith, yn cyfathrebu wrth unrhyw unigolyn cyn i'r bleidlais gau unrhyw wybodaeth ynghylch -

- (i) enw unrhyw etholwr neu ddirprwy dros etholwr sydd wedi gwneud cais am bapur pleidleisio neu wedi pleidleisio mewn gorsaf bleidleisio, neu nad yw wedi gwneud hynny;
- (ii) rhif ar gofrestr yr etholwyr unrhyw etholwr, neu ei ddirprwy, sydd wedi gwneud cais am bapur pleidleisio neu wedi pleidleisio mewn gorsaf bleidleisio
- (iii) y marc swyddogol.

(2) Bydd pob un sy'n mynychu cyfrif y pleidleisiau yn cadw neu'n cynorthwyo i gadw cyfrinachedd y bleidlais ac ni fydd yn -

- (a) canfod neu'n ceisio canfod wrth gyfrif y pleidleisiau y rhif neu farc adnabod unigryw arall ar gefn unrhyw bapur pleidlais;
- (b) cyfleu unrhyw wybodaeth a gasglwyd wrth gyfrif y pleidleisiau ynghylch yr ymgeisydd y rhoddir unrhyw bleidlais iddo ar unrhyw bapur pleidlais penodol.

(3) Ni fydd unrhyw unigolyn -

- (a) yn ymyrryd gyda phleidleisiwr wrth gofnodi ei bleidlais, neu'n ceisio gwneud hynny;
- (b) fel arall yn sicrhau neu'n ceisio sicrhau gwybodaeth mewn gorsaf bleidleisio ynghylch yr ymgeisydd y mae pleidleisiwr yn yr orsaf honno ar fin pleidleisio drosto neu wedi pleidleisio drosto;
- (c) yn cyfleu ar unrhyw bryd wrth unrhyw un unrhyw wybodaeth a sicrhawyd mewn gorsaf bleidleisio ynghylch yr ymgeisydd y mae'r pleidleisiwr yn yr orsaf honno ar fin pleidleisio drosto neu wedi pleidleisio drosto, neu ynghylch y rhif neu farc adnabod unigryw arall ar gefn y papur pleidleisio a roddwyd i bleidleisiwr yn yr orsaf honno;
- (ch) cymell pleidleisiwr, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol i ddangos ei bapur pleidleisio ar ôl iddo fwrw ei bleidlais er mwyn rhoi gwybod i unrhyw un enw'r ymgeisydd y mae ef wedi pleidleisio drosto neu nad yw ef wedi pleidleisio drosto.

(4) Bydd pob un sy'n mynychu cyfrif y pleidleisiau mewn cysylltiad â dosbarthu neu dderbyn papurau pleidleisio ar gyfer unigolion sy'n pleidleisio drwy'r post yn cynnal ac yn cynorthwyo i gynnal cyfrinachedd y bleidlais ac ni fydd -

- (a) ac eithrio rhyw ddiben a awdurdodwyd gan y gyfraith, yn cyfleu, cyn cau'r bleidlais, wrth unrhyw unigolyn wybodaeth a gasglwyd yn y trafodion hynny ynghylch y marc swyddogol; neu
- (b) ac eithrio rhyw ddiben a awdurdodwyd gan y gyfraith, yn cyfleu i unrhyw un unrhyw bryd wybodaeth a gasglwyd yn y trafodion hynny ynghylch y rhif neu farc adnabod unigryw arall ar gefn y papur pleidleisio a anfonwyd at unrhyw unigolyn;neu
- (c) ac eithrio rhyw ddiben a awdurdodwyd gan y gyfraith, ceisio canfod y trafodion mewn cysylltiad â derbyn papurau pleidleisio y rhif neu farc adnabod unigryw arall ar gefn unrhyw bapur pleidleisio; neu
- (ch) ceisio canfod y trafodion mewn cysylltiad â derbyn papurau pleidleisio yr ymgeisydd y rhoddir unrhyw bleidlais iddo ar unrhyw bapur pleidleisio penodol neu gyfleu unrhyw wybodaeth mewn perthynas â hynny a gasglwyd yn y trafodion hynny.

(5) Ni all unrhyw unigolyn a gynorthwyodd bleidleisiwr dall i bleidleisio ddweud wrth unrhyw un unrhyw bryd unrhyw wybodaeth ynghylch yr ymgeisydd y bwriada'r pleidleisiwr bleidleisio drosto neu y mae wedi pleidleisio drosto, neu

ynghylch y rhif neu farc adnabod unigryw arall ar gefn y papur pleidleisio a roddwyd i'r pleidleisiwr ei ddefnyddio.

(6) Os yw unigolyn yn ymddwyn yn groes i'r adran hon bydd yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 5 ar y raddfa safonol neu i garchariad am gyfnod nad yw'n hwy na 6 mis.

(7) Yn eu cais mewn perthynas ag etholiad aelodau Llundain yng Nghynulliad Llundain mewn unrhyw etholiad cyffredin, bydd darpariaethau blaenorol yr adran hon yn dwyn effaith wrth gynnwys, ar ôl y geiriau 'ynghylch yr ymgeisydd', ym mhob man y mae'n codi', neu'r blaid wleidyddol gofrestredig tuag at ddychwelyd eu hymgeiswyr.'

(8) Mewn perthynas ag etholiad aelodau Llundain yng Nghynulliad Llundain mewn unrhyw etholiad cyffredin, bydd unrhyw gyfeiriad yn yr adran hon at ddychwelyd ymgeiswyr plaid wleidyddol gofrestredig yn cyfeirio at ddychwelyd ymgeiswyr sydd wedi'u cynnwys yn y rhestr ymgeiswyr a gyflwynwyd gan y blaid wleidyddol gofrestredig er dibenion yr etholiad.

Y Cais

Enw	
Cyfeiriad	
Cyfeiriad yn y DU os yn wahanol i'r uchod	
Rhif ffôn (gan gynnwys cod y wlad os yn gymwys)	
Rhif ffôn symudol (rhaid i ymgeiswyr o dramor sydd heb rif cyswllt yn y DU roi rhif symudol sy'n gweithio dramor)	
Cyfeiriad e-bost	
Dyddiad geni'r ymgeisydd	

Y Datganiad

Rhaid i'r ymgeisydd lofnodi a dyddio'r datganiad hwn.

Cyn belled ag y gwn i, mae'r manylion ar y ffurflen hon yn ddilys a chywir. Rhoddaf ganiatâd i'r Comisiwn gynnwys fy enw ar gofrestr sylwedyddion achrededig y Comisiwn.

Rwyf wedi darllen a deall 'y Cod Ymddygiad ar gyfer sylwedyddion etholiadol unigol' a chytunaf i lynu wrth y Cod hwn.

Datganaf fy mod wedi derbyn copi o Adran 66, Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983 neu'i darpariaeth gyfatebol, deallaf ei darpariaethau a byddaf yn cynorthwyo i gynnal cyfrinachedd y bleidlais yn etholiadau'r DU.

Ni chafwyd adroddiad amdanaf na'm cael yn euog o arfer etholiadol llygredig neu anghyfreithlon unrhyw le yn y Deyrnas Unedig, yn ystod y bum mlynedd hyd at ddyddiad y cais hwn.

Llofnod

Dyddiad
